

บทที่ 4

โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดลำปาง

4.1 ที่ตั้งและสภาพภูมิประเทศ

จังหวัดลำปาง ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงแผ่นดินสายพหลโยธินประมาณ 602 กิโลเมตร ตามทางรถไฟประมาณ 625 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 12,533.961 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 7,833,726 ไร่ มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 5 ของภาคเหนือ รองจากเชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน และเพชรบูรณ์ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 268.80 เมตร พื้นที่มีลักษณะเป็นรูปยาวรี ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีภูเขาสูงอยู่ทั่วไป ทอดตัวยาวตามแนวทิศเหนือไปทิศใต้ของจังหวัด และในบริเวณตอนกลางของจังหวัดบางส่วนมีที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ และตามลักษณะทางกายภาพทางด้านธรณีสัณฐานวิทยา จังหวัดลำปางมีพื้นที่เป็นที่ราบล้อมรอบด้วยภูเขา มีลักษณะเป็นแอ่งแผ่นดินที่ยาวและกว้างที่สุดในภาคเหนือ เรียกว่า “อ่างลำปาง” ลักษณะภูมิประเทศแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

บริเวณตอนบนของจังหวัด เป็นที่ราบสูง ภูเขา และเป็นป่าค่อนข้างทึบ อุดมสมบูรณ์ด้วยไม้มีค่าได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองปาน แจ่ม หวังเหนือ และงาว

บริเวณตอนกลางของจังหวัด เป็นที่ราบและที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ พื้นที่อำเภอห้างฉัตร เมืองลำปาง เกาะคา แม่ทะ และสบปราบ

บริเวณตอนใต้ของจังหวัด เป็นป่าไม้รัง บางส่วนเป็นทุ่งหญ้า ได้แก่ พื้นที่อำเภอเถิน แม่พริก บางส่วนของอำเภอเสริมงาม และแม่ทะ

จังหวัดลำปาง มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดข้างเคียงถึง 7 จังหวัด ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และพะเยา

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดตาก

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดแพร่ และสุโขทัย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดลำพูน

ประชากรจังหวัดลำปาง มีจำนวนทั้งสิ้น 799,528 คน เป็นชาย 397,102 คน หญิง 402,426 คนอำเภอที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองลำปาง (รวมเขตเทศบาลนครฯ) มีจำนวน 245,372 คน (ที่ทำการปกครองจังหวัดลำปาง , 2546)

4.2 ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรป่าไม้ ปัจจุบันมีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 4,896,875 ไร่ หรือร้อยละ 62.51 ของพื้นที่จังหวัด โดยพื้นที่ดังกล่าวแบ่งได้ดังนี้ ป่าสงวนแห่งชาติ 33 ป่า อุทยานแห่งชาติ 7 แห่ง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่ง

ทรัพยากรแร่ธาตุ มีหลายชนิดล้วนเป็นวัตถุดิบที่สำคัญในทางอุตสาหกรรมทั้งสิ้น ประกอบด้วยถ่านหินลิกไนต์ ดินขาว หินอ่อน หินแกรนิต บอลเคลย์ไลท์ พลวงและวุลแฟรม

4.3 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

ในปี 2543 มีผลิตภัณฑ์มวลรวม (ณ ราคาตลาด) 32,066 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่กับสาขาค้าส่งและค้าปลีกมากที่สุดถึงร้อยละ 19.72 คิดเป็นมูลค่า 6,095 ล้านบาท รองมาเป็นสาขาการเหมืองแร่และข่อยหิน ร้อยละ 17.89 คิดเป็นมูลค่า 5,530 ล้านบาท สาขาการบริการ ร้อยละ 16.19 คิดเป็นมูลค่า 5,006 ล้านบาท และสาขาการเกษตรกรรม ร้อยละ 10.81 คิดเป็นมูลค่า 3,343 ล้านบาท ดูรายละเอียดจากตารางที่ 4.1

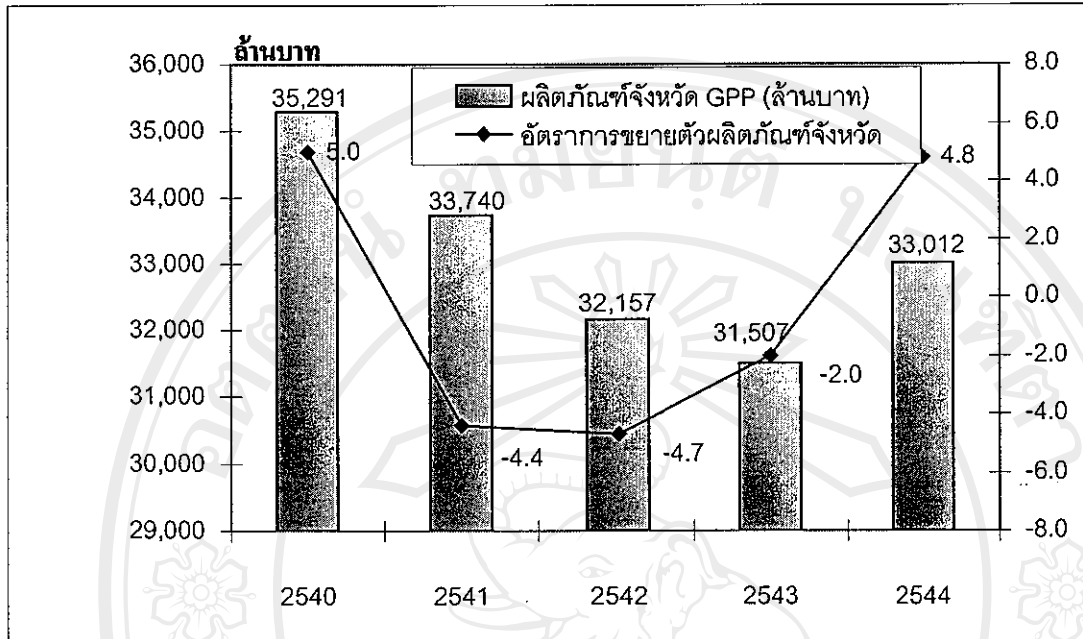
ตารางที่ 4.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยต่อหัว อัตราส่วนต่อผู้มีงานทำ อัตราการขยายตัว
ปี 2540-2544

รายการ	2540	2541	2542	2543	2544
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเฉลี่ยต่อหัว(Percapita GDP)	78,093	75,594	75,026	78,783	81,435
ผลิตภัณฑ์จังหวัด GPP (ล้านบาท)	35,291	33,740	32,157	31,507	33,012
อัตราการขยายตัวผลิตภัณฑ์จังหวัด	5.0	-4.4	-4.7	-2.0	4.8
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยต่อหัว (Percapita GPP) (บาท)	45,713	43,592	41,493	40,497	42,377
อัตราการขยายตัวผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยต่อหัว	4.7	-4.6	-4.8	-2.4	4.6
อัตราส่วน Percapita GPP ต่อ Percapita GDP	0.58	0.57	0.56	0.51	0.52
อัตราส่วน Percapita GPP ต่อผู้มีงานทำ ^P	9.0	10.2	10.7	11.2	10.4

หมายเหตุ :^P ตัวเลขเบื้องต้น

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (2545)

แผนภูมิ 4.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดและอัตราการขยายตัว ปี 2540 – 2544

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (2545)

ในปี 2544 (Per capita GPP) ของจังหวัดลำปาง 42,377 บาท/คน/ปี ได้ขยับตัวสูงขึ้นจากปี 2543 ขยายตัวร้อยละ 4.6 อยู่ในลำดับที่ 5 ของภาคเหนือ และลำดับที่ 42 ของประเทศ ซึ่งการขยายตัวของผลิตภัณฑ์จังหวัดก็ขยับตัวสูงขึ้น จากปี 2543 มาเป็นร้อยละ 4.8 ในปี 2544 โดยสาขาที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือสาขาเกษตรกรรม ในหมวดปศุสัตว์ สาขาเหมืองแร่และข่อยหิน สาขาเกษตรกรรม หมวดประมง กสิกรรม บริการทางการเกษตร รวมทั้งสาขาการบริหารราชการและป้องกันประเทศด้วย บางสาขาหรือบางหมวดก็ไม่มีขยายตัว เช่น สาขาเกษตรกรรม หมวดป่าไม้ที่ลดลง ร้อยละ 74.7 หมวดการก่อสร้าง การธนาคาร ประกันภัยและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น ดูรายละเอียดจากตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลิตภัณฑ์จังหวัดตามราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต ปี 2543-2544

สาขาการผลิต	2543	อัตราส่วน	2544p	อัตราส่วน
เกษตรกรรม	3,257	10.34	3,481	10.54
กลีกรวม	2,168		2,370	
ปศุสัตว์	448		528	
ประมง	83		91	
ป่าไม้	68		17	
บริการทางการเกษตร	79		86	
การแปรรูปสินค้าเกษตรอย่างง่าย	411		389	
เหมืองแร่และขุดหิน	5,526	17.54	6,293	19.06
อุตสาหกรรม	1,446	4.59	1,532	4.64
การก่อสร้าง	1,535	4.87	1,392	4.22
การไฟฟ้าและการประปา	1,741	5.53	1,789	5.42
การคมนาคมและการขนส่ง	1,874	5.95	1,950	5.91
การค้าส่งและค้าปลีก	6,009	19.07	6,152	18.64
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	1,256	3.99	1,145	3.47
ที่อยู่อาศัย	1,331	4.22	1,323	4.01
การบริหารและป้องกันประเทศ	2,464	7.82	2,641	8.00
การบริการ	5,067	16.08	5,313	16.09
ผลิตภัณฑ์จังหวัด	31,507	100	33,012	100
มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัว (บาท)	40,497		42,377	
ประชากร(1,000 คน)	778		779	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (2545)

หมายเหตุ : P ตัวเลขเบื้องต้น

4.4 เศรษฐกิจและความยากจน

การกระจายรายได้และสัมประสิทธิ์ของความไม่เสมอภาค

การกระจายรายได้ของประชากรจังหวัดลำปาง ในช่วงปี พ.ศ. 2543-2545 ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี 2543 มีค่าเท่ากับ 0.430 เพิ่มขึ้นเป็น 0.458 ในปี 2545 ปัญหาช่องว่างระหว่างรายได้ของประชากรเพิ่มมากขึ้น มีความแตกต่างหรือมีความเหลื่อมล้ำสูงขึ้น สืบเนื่องมาจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ

ส่วนแบ่งรายได้ประจำของครัวเรือน จากการจำแนกครัวเรือนเป็น 5 กลุ่ม ในช่วงปี พ.ศ. 2539-2545 ครัวเรือนในกลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่มีรายได้น้อยที่สุด และสัดส่วนของรายได้ประจำก็น้อยเช่นกัน แต่อัตราร้อยละของประชากรในกลุ่มนี้กลับมีจำนวนมาก ปี 2545 อัตราประชากรร้อยละ 23.7 ส่วนแบ่งของรายได้ประจำเพียงร้อยละ 5.8 ของรายได้ครัวเรือนทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีรายได้มากที่สุด กลุ่มที่ 5 มีอัตราประชากรเพียง 17.8 แต่ส่วนแบ่งของรายได้ประจำร้อยละ 54.9 ซึ่งมากกว่าครัวเรือนในกลุ่มแรกเกือบ 10 เท่าตัว ดูรายละเอียดจากตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 อัตราร้อยละของประชากรและรายได้ประจำ โดยการจำแนกครัวเรือนเป็น 5 กลุ่ม ปี 2539 2541 2543 และ 2545

กลุ่มควินไทล์	2539		2541		2543		2545	
	อัตราร้อยละ ของ ประชากร	อัตราร้อยละ ของ รายได้ประจำ	อัตราร้อยละ ของ ประชากร	อัตราร้อยละ ของ รายได้ประจำ	อัตราร้อยละ ของ ประชากร	อัตราร้อยละ ของ รายได้ประจำ	อัตราร้อยละ ของ ประชากร	อัตราร้อยละ ของ รายได้ประจำ
1	23.3	7.8	24.2	5.2	22.8	5.8	23.7	5.8
รายได้ต่ำสุด								
10% แรก	11.4	3.0	12.7	2.2	12.5	2.4	12.2	2.4
รายได้ต่ำสุด								
10% ที่สอง	11.9	4.8	11.5	3.0	10.3	3.4	11.5	3.4
2	21.4	11.5	20.5	8.0	21.0	10.0	22.0	9.3
3	19.6	13.5	17.0	10.6	19.4	12.7	18.6	11.8
4	20.0	21.9	19.6	20.2	19.1	19.4	17.9	18.2
5	15.7	45.3	18.7	56.0	17.7	52.0	17.8	54.9
รายได้สูงสุด								
10% ที่สอง	8.4	13.9	8.9	16.6	9.2	16.6	8.6	15.3
รายได้สูงสุด								
10% แรก	7.3	31.4	9.8	39.4	8.5	35.4	9.1	39.6

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2546)

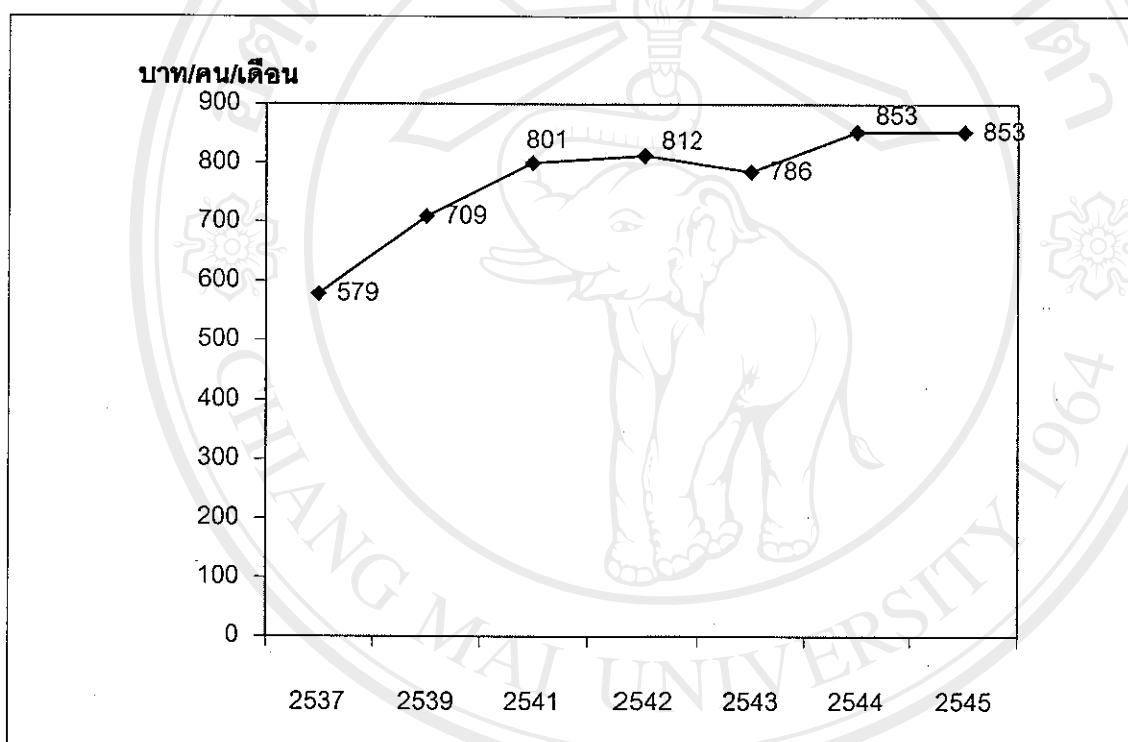
ความยากจน

เส้นความยากจน เป็นเกณฑ์ชี้วัดที่คำนวณจากเกณฑ์มาตรฐานความต้องการบริโภคอาหาร และสินค้าจำเป็นขั้นพื้นฐานที่เพียงพอต่อการดำรงชีพของแต่ละปัจเจกบุคคล มีหน่วยเป็นบาทต่อ

คน ต่อเดือน และคนจนคือ คนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน หรือคนที่มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะซื้ออาหารและสินค้าที่จำเป็นได้ ตามเกณฑ์ความต้องการขั้นต่ำ

จังหวัดลำปาง เส้นความยากจนได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากปี 2537 จนถึงปี 2543 เส้นความยากจนได้ลดลงมาเป็น 786 บาท/คน/เดือน และขยับสูงขึ้น เป็น 853 บาท/คน/เดือนเท่ากันในปี 2544 และปี 2545 เมื่อพิจารณาจังหวัดในภาคเหนือ จะพบว่าเส้นความยากจนของแต่ละจังหวัดไม่แตกต่างกันมากนัก

แผนภูมิ 4.2 เส้นความยากจน จังหวัดลำปาง ปี 2537 - 2545

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2545)

รายได้และค่าใช้จ่าย

รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนและเฉลี่ยต่อเดือนต่อคนในปี 2541 เพิ่มขึ้นจากปี 2539 ร้อยละ 72.7 และ 75.9 ตามลำดับ แต่กลับลดลงในปี 2543 ในอัตราใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 31.3 และ 31.2 ตามลำดับ

ในด้านค่าใช้จ่าย โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน และเฉลี่ยต่อเดือนต่อคน ปี 2541 จะเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 40 และกลับลดลงเรื่อย ๆ ในปี 2543 และ 2545 โดยในส่วนต่างระหว่างรายได้กับค่า

ใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน ในปี 2545 จะเป็น 2,834 บาท และส่วนต่างระหว่างรายได้กับค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อคนอยู่ที่ 870 บาท ดูรายละเอียดจากตารางที่ 4.4, 4.5 และ 4.6

ตารางที่ 4.4 รายได้และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ปี 2539 2541 2543 และ 2545

(หน่วย:บาท)

พ.ศ.	รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน				ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน			
	ต่อครัวเรือน	อัตราการเปลี่ยนแปลง	ต่อคน	อัตราการเปลี่ยนแปลง	ต่อครัวเรือน	อัตราการเปลี่ยนแปลง	ต่อคน	อัตราการเปลี่ยนแปลง
2539	8,208		2,352		6,706		1,922	
2541	14,177	72.7	4,136	75.9	9,884	47.3	2,883	50.0
2543	9,735	-31.3	2,846	-31.2	7,712	-22.0	2,255	-21.8
2545	9,759	0.2	2,994	5.2	6,925	-10.2	2,124	-5.8

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2546)

ตารางที่ 4.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน ปี 2539 2541 2543 และ 2545

(หน่วย:บาท)

สถานะทางเศรษฐกิจสังคม	2539	2541	2543	2545
ครัวเรือนทั้งสิ้น	8,208	14,177	9,735	9,759
ผู้ถือครองทำการเกษตร	3,812	5,656	4,455	6,770
ผู้ดำเนินธุรกิจที่ไม่ใช่ทางเกษตร	11,900	18,152	13,956	13,417
ลูกจ้าง	7,352	13,903	11,121	10,290
ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ วิชาการ และเสมียนพนักงาน	11,874	17,115	15,343	17,816
ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต คนงานเกษตร และคนงานทั่วไป	5,585	10,828	6,871	6,258
ผู้ไม่ได้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจ	9,948	18,017	7,125	7,249

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2546)

ตารางที่ 4.6 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน
ปี 2539 2541 2543 และ 2545

(หน่วย:บาท)

สถานะทางเศรษฐกิจสังคม	2539	2541	2543	2545
ครัวเรือนทั้งสิ้น	6,706	9,884	7,712	6,925
ผู้ถือครองทำการเกษตร	5,009	4,980	4,161	4,368
ผู้ดำเนินธุรกิจที่ไม่ใช่ทางเกษตร	7,682	11,190	10,784	9,183
ลูกจ้าง	6,603	10,732	8,571	7,636
ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ วิชาการ นักบริหาร และเสมียนพนักงาน	9,350	13,986	10,638	11,965
ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต คนงานเกษตร และคนงานทั่วไป	5,530	7,616	6,490	5,317
ผู้ไม่ได้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจ	7,185	10,961	5,932	5,026

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2546)

4.5 ภาวะหนี้สินและการเป็นเจ้าของสินทรัพย์

ภาวะหนี้

ครัวเรือนมีหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนในปี 2545 ประมาณ 44,630 บาท โดยหนี้สินลดลงจากช่วง 2 ปีก่อน ร้อยละ 35.5 เป็นหนี้สินเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน เป็นสัดส่วนที่มากที่สุดถึงร้อยละ 69.2 ซึ่งลดลงจากช่วง 2 ปีก่อน ร้อยละ 39.2 รองลงมาเป็นหนี้สินเพื่อใช้ทำธุรกิจที่ไม่ใช่เกษตร คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20.0 ลดลงจากช่วง 2 ปีก่อน ร้อยละ 7.8 ส่วนหนี้สินที่ใช้ในการทำการเกษตรนั้น คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 7.1 ของปี 2545 แต่ลดลงจากช่วง 2 ปีถึงร้อยละ 60.3 ส่วนหนี้สินอื่น ๆ เพิ่มขึ้นจากช่วง 2 ปีก่อน เกือบ 2 เท่าตัว ดูรายละเอียดจากตารางที่ 4.7 และ 4.8

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ตารางที่ 4.7 จำนวนหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม
ปี 2539 และ 2541

(หน่วย:บาท)

วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม	2539	อัตราส่วนของ หนี้สิน	2541	อัตราส่วนของ หนี้สิน
หนี้สินทั้งสิ้น	26,641	100.0	132,365	100.0
หนี้สินของการใช้จ่ายในครัวเรือน	13,654	51.2	121,266	91.6
หนี้สินของธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร	9,023	33.9	7,654	5.8
หนี้สินของธุรกิจที่ทำการเกษตร	1,360	5.1	3,389	2.6
อื่นๆ	2,614	9.8	56	0.0

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2546)

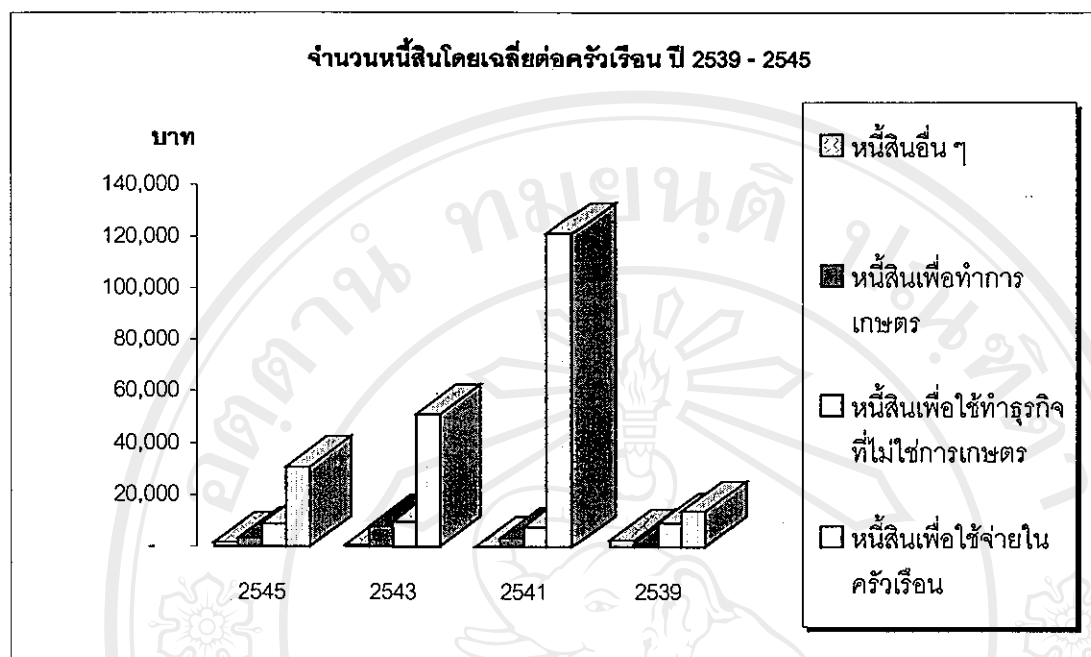
ตารางที่ 4.8 จำนวนหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน
ปี 2539 2541 2543 และ 2545

(หน่วย:บาท)

สถานะทางเศรษฐกิจสังคม	2539	2541	2543	2545
ครัวเรือนทั้งสิ้น	26,641	132,365	69,200	44,630
ผู้ถือครองทำการเกษตร	9,025	21,593	15,291	21,430
ผู้ดำเนินธุรกิจที่ไม่ใช่ทางเกษตร	53,933	80,353	117,420	69,860
ลูกจ้าง	24,179	115,874	80,368	51,804
ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ วิชาการ นักบริหาร และเสมียนพนักงาน	55,226	132,104	126,454	114,096
ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต คนงานเกษตร และคนงานทั่วไป	12,064	100,328	33,968	18,438
ผู้ไม่ได้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจ	16,754	276,885	44,702	21,516

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2546)

แผนภูมิ 4.3 จำนวนหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือน ปี 2539 - 2545

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2546)

ในปี 2545 ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ วิชาการบริหารและเสมียน พนักงาน จะมีหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือน ประมาณ 114,096 บาท มากกว่ากลุ่มครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ รองลงมาเป็นครัวเรือนผู้ดำเนินธุรกิจที่ไม่ใช่เกษตร มีหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำนวน 69,860 บาท

สำหรับครัวเรือนที่ประกอบอาชีพทำการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลักของจังหวัดนั้น จำนวนหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือน กลับมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ในปี 2545 จำนวนหนี้สินทั้งสิ้น ประมาณ 21,430 บาท จำนวนหนี้สินของครัวเรือนผู้ประกอบอาชีพทำการเกษตรนี้ มีจำนวนใกล้เคียงกับครัวเรือนผู้ไม่ได้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจ

การแบ่งประเภทสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน ขึ้นอยู่กับแหล่งที่มาของรายได้ที่ใช้ในการดำรงชีวิตของครัวเรือนและสถานภาพการทำงานของผู้รับรายได้สูงสุดของครัวเรือน ซึ่งปกติได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน หากรายได้ของสมาชิกหลายคน ซึ่งทำงานอาชีพเดียวกัน และสถานภาพการทำงานเหมือนกันรวมกันแล้วเป็นรายได้ส่วนใหญ่ ซึ่งใช้ในการดำรงชีพของครัวเรือนแล้ว ครัวเรือนนั้นก็จัดเข้ากลุ่มอาชีพและสถานภาพการทำงานของบุคคลเหล่านั้น

สินทรัพย์

เครื่องใช้ถาวรเป็นอีกเครื่องชี้วัดที่แสดงถึงฐานะความเป็นอยู่ของครัวเรือน เพราะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น หม้อหุงต้มอาหารไฟฟ้า เตาแก๊ส พัดลม วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ในปัจจุบันเครื่องใช้บางประเภทมีราคาไม่สูงมากนัก หลากหลายราคาและยี่ห้อ สามารถเปรียบเทียบคุณภาพและราคา และมีระบบผ่อนชำระมากขึ้น จึงมีผลให้เกิดภาระหนี้สินของครัวเรือน ซึ่งหนี้สินที่เกี่ยวกับการใช้จ่ายของครัวเรือนนี้จะสูงมาก เมื่อเทียบกับหนี้สินอื่น ๆ

ตารางที่ 4.9 อัตราร้อยละของครัวเรือนที่รายงานการเป็นเจ้าของสินทรัพย์ถาวรบางชนิด พ.ศ. 2539 2541 2543 และ 2545

ประเภทของสินทรัพย์	2539	2541	2543	2545
เตาแก๊ส	68.0	75.5	71.7	75.3
ตู้เย็น	78.6	87.0	81.4	87.9
เตาไฟฟ้า	68.2	76.4	70.5	72.1
หม้อหุงต้มอาหารไฟฟ้า	62.0	72.4	64.9	64.1
พัดลม	90.2	93.6	91	92.9
วิทยุ	70.3	80.1	70.1	73.7
โทรทัศน์	94.4	92.7	88.3	92.8
เครื่องซักผ้า	12.0	31.5	23.4	25.4
รถจักรยานยนต์	75.4	75.6	74.3	76.7
รถยนต์	3.1	17.6	8.4	7.7
รถปิคอัพ	14.3	23.0	14.6	18.1

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2546)